

REDACTIUNEA.
ADMINISTRAȚIUNEA ȘI TIPOGRAFIA.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
 Scrierile neînscrise nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează.
 INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNEA în Brașov și la administrațiile din următoarele orașe: Viena: M. Dukas Nachf., Max. Augenthaler & Emmerich Leuner, Heinrich Schalek, Rudolf Wosser, A. Oppelka Nachf., Anton Oppelka. În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Mardyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o săptămână garmond pe o coloană 60. — Publicări mai dese după tariful și învoială.
RECLAME pe pagină a 3-a o săptămână 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

„GAZETA” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de *Duminecă* 8 franci.
 Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrația, Piața mare Târgului Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

(Număr de Duminecă 38)

Nr. 206.—Anul LXIII.

Brașov, Duminecă 17 (30) Septembrie.

1900.

Declararea guvernului rusesc relativ la conflictul româno-bulgar.

Dela început, de când în urma asasinatului Mihăileanu a izbucnit conflictul româno-bulgar, lumea politică era curioasă a ști, ce atitudine va lua guvernul rusesc în acest conflict, mai ales după-ce în Bulgaria se lățise zvonul, că Rusia „protectoră și liberatoare” n’ar fi în contra ca Bulgaria să se războiească cu România și ar fi gata să ajute pe sub mână realizarea planurilor comitetului revoluționar bulgar.

N’a trecut însă mult și diarul oficios rusesc „Petersburskie Vedomosti” a dat o lecție aspră revoluționarilor bulgari spunându-le, că în aventurile lor periculoase nu se pot aștepta la sprijinul Rusiei și „decă Bulgaria nu se va cuminți în urma acțiunii diplomatice a României și nu va infrîna comitetul macedonean, atunci la acest lucru o vor sili marile puteri”.

E lucru firesc, că guvernul rusesc vede cu ochi răi poziția privilegiată de care se bucură comitetul macedonean în Bulgaria, în urma slăbiciunii guvernelor bulgare, cari înseși stau sub înfrîngerea acestui comitet. Rusia vră să aibă de lucru numai cu guvernul bulgar și nu convine politicii sale, ca o altă putere necontrolabilă în stat să poată trage ori și când dungă peste calculele ei diplomatice. La acesta se mai adaugă și împrejurarea, că tocmai acum Rusia fiind așa de mult angajată în China, doresce să fiă pace și liniște în Europa. În fine mai este și învoiala, ce a încheiat-o cu Austria la 1897, ca ambele puteri să nu suferă nici o schimbare în starea lucrurilor din Peninsula balcanică.

Tocmai acum aduce diarul german de comun bine informat „Frankfurter Zeitung” o știre importantă, care confirmă purtarea acésta a Rusiei. Numitul diar anunță adecă, că ambasadorul rusesc din Viena con-

tele Kapnist a făcut în săptămâna trecută, cu privire la incidentul româno-bulgar, contelui Goluchowski, la însărcinarea ministrului de externe rusesc conte Lambsdorff, următoarea declarație:

„Rusia stă și acum ca și mai înainte, în mod leal, pe baza învoelii încheiate la Petersburg în 1897 și deci se nisuesce a împedeca cu totă energia ori-ce încercătură războinică între statele balcanice. Ceilalți ambasadori ai Rusiei au primit aceeași instrucțiune ca și el (Kapnist), tot așa și reprezentanții Rusiei în Sofia și în București, cu adausul, ca se comunique guvernelor respective, că există o deplină înțelegere între Rusia și Austro-Ungaria și că nici una, nici alta nu vor suferi o schimbare a stării actuale, séu alte consecințe dintr’un război eventual”.

Acésta însemnăză cu alte cuvinte, că Rusia vrea să împiedece izbucnirea unui război româno-bulgar și că chiar și în cazul, când cu toate acestea ar izbucni război între România și Bulgaria, Rusia și monarhia noastră nu va permite nici o schimbare, fiă prin câștigarea de teritoriu din partea statului, care va eși învingător din luptă, fiă în ori-ce alt chip. S’ar petrece prin urmare, ceea-ce s’a petrecut în războiul dintre Bulgaria și Serbia: s’a vârsat mult sânge, s’au cheltuit mulți bani, dér după război tóte au rămas în starea de mai înainte.

Nici nu stau lucrurile așa, ca un război între România și Bulgaria să fiă neîncunjurabil. Din contră după iritațiunea dintăi a urmat acum o pauză, în care s’au mai liniștit spiritele în Bulgaria. În suși principele Ferdinand al Bulgariei să fi dis dîlele acestea, că neînțelegerii dintre România și Bulgaria nu trebuia să i-se dea nici-odată o așa mare importanță; că Bulgaria nici de-ar voi nu pótă declara război României, fiind-că marile puteri nu i-ar permite acésta.

Incât pentru România, ea din capul locului n’a voit război, ci a reclamat numai urmărirea criminalilor descoperiți de justiția română. Ađi mâne va fi gata și ordonanța definitivă a judelei de instrucțiune din București în afacerea asasinatelor și a complotului bulgăresc. Acésta ordonanță, care conține doveđi sdrobitoare despre culpabilitatea celor din comitetul macedonean, va fi comunicată imediat guvernului bulgar, care nu va mai avé în cătrău și în cele din urmă totuși va fi nevoit să dea în judecată pe Sarafoff și soții.

Intr-o corespondență din București a lui „N. fr. Presse” se ăice, că în cercurile guvernului român se crede, că cabinetul din Sofia cu totă popularitatea comitetului macedonean nu va merge așa departe, ca să nu urmărească cel puțin pe acei membrii ai comitetului, despre cari vor dovedi actele, că sunt vinovați personal. Se mai ăice în amintita corespondență, că, deși a făcut rea impresiune în România, că ministrul bulgar Nacevicî, a căruia purtare corectă a fost recunoscută în București, și-a dat demisiunea, totuși se crede, că este apropiată soluțiunea greutăților ivite.

Prin declarațiunea, ce a făcut o ambasadorul rusesc din Viena ministrului de externe, conte Goluchowski, se ușurează numai acésta soluțiune, căci negășind sprijinul rusesc dorit, Bulgarii, vrënd nevrënd vor trebui să se cumințescă și să facă destul reclamațiunilor îndreptățite ale României.

De cumva însă, după tóte acestea, totuși ar eși de-asupra în Bulgaria influența comitetului revoluționar și ar produce astfel turburarea liniștei înlăuntru și înafară, tot Bulgaria va avé să suferă mai mult în urma acésta, dovedindu-se, că ea nu este în stare a-se guverna pe sine după regulile ordinei și ale civilizațiunii și după cerințele Europei.

Revista politică.

Până la deschiderea dietei ungare mai sunt numai vre-o deședile. Se simte însă deja de pe acum, că „părinții patriei”, adunați la un loc, vor face să se vorbescă éráși mult despre patimile și dușmăniile dintre partide, c’un cuvânt să se deslăntescă din nou viforul nemulțumirilor. Chiar în sinul partidei dela putere nemulțămirea e mai mare ađi ca ori și când și ómenii din clica Tisza-Banffy se îngrijesc ăilnic a spori materialul explosiv împotriva conducerii de ađi a guvernului. De vom avé în vedere, că sesiunea viitoare a dietei este ultima înainte de nouăle alegeri generale dietale, lucrul pare fôrte esplicabil.

Chiar pentru-că acuși va bate și óra sfârșitului actualei diete, deputații din diferitele partide alérgă în ruptul capului și fac *venătore de popularitate*. Țin discursuri prin cercurile, cari i-au ales, făgăduesc marea cu sarea, unii laudă, alții combat și hulesc guvernul, după cum adecă le dictéză interesele de partid și de clică.

La începutul săptămânei a vorbit și groful Apponyi înainte alegetorilor săi din Jaszbereny. El a dat din greu cu tāmăia pentru ministrul-președinte Szell, laudându-i vredniciile și declarând, că merge cu el. Apponyi a ăis câte-va cuvinte și despre *cestiunea naționalităților*, dér nu s’a pronunțat așa de pe față ca bună-óra Coloman Tisza la Oradea-mare. Lui Apponyi i-se nălucesce, că națiunea maghiară îmbrățișează și pe „cetățenii de limbă nemaghiară”, dér nu întărdie a-se deștepta din acest somn hipnotic cu visuri și năluciri și privind realitatea este silit a recunósce și el, că multă vreme va trebui încă să lupte Maghiarii până să vadă pe deplin asigurată „unitatea națională maghiară”. La urma urmelor însă și Apponyi și Tisza,

FOLETONUL „GAZ. TRANS.”.

Frumósă.

Anicuții îi intrase în cap că-i frumósă. Vorba de frumósă o auđise dela un boier — Dér frumósă fată ai, lele Ioană! — De frumósă ca frumósă, cucóne; numai mintea de i-ar fi frumósă!

Lelea Ioana se îngrijesce de minte, dér fata în gândul ei ăice: las’ să fiu frumósă, că mintea mi-o potrivesc eu.

Și Anicuța își potrivesc mintea, și-o potrivesc cum nu se pótă mai bine. Deocamdată începe a se căuta în oglindă. Se uită în oglindă să vadă cum o fi ea de frumósă. Se mai uită să se vadă, căci nu ține minte cum s’a văđut. Se uită să vadă, decă e tot așa, se uită mereu: dá pe unde dá și la urmă dá tot la oglindă.

Anicuța cu mintea ei o fi frumósă ori n’o fi, dér s’a ales o leneșă de-i duhlucesce urma, nici capul nu și-l piaptănă și nu-l curăță cum trebuie.

Lelei Ioanei nu-i place moda asta, dér ce să facă? Strigă ea cât strigă tótă ziua: Anicuța încóce, Anicuța încolo; dér Anicuța, decă i-a intrat gărgăunul în cap, se sucesce, se ’nvêrtesce cât ț-i diulica de mare și de geaba, sporul e numai la mama.

Și mamei îi pare rău, că creșce fata așa, că ce nu face mama pentru fată, dér fata începuse a se face fată mare, fată de măritat și lumea în pilda ei începuse a cănta:

Nu știu țese,
 Nu știu cósă.
 Am nădejde
 Că ’s frumósă.

Era frumósă Anicuța, și lelea Ioana o vedea și de aceea tótă ziua nu mai strîngea picidorele: alerga mai dihai decát caii cei de poștă; ici depănătórea, dincolo rischitórea, dincolo ițe, dincolo spată, dincolo tort, dincoala fuse, unde te întorceai numai stative și pânză vedeai.

Lucra lelea Ioana să facă zestre fetii, că mâne-poimâne era de măritat și nici nu scif de unde i-se arată partea ei dela

Dumneđeu. Ba într’o ăi s’a dus lelea Ioana cu omul ei la tērg și i-a cumpărat și ladă fetii. Ce mai ladă! Ladă verde cu florî de trandafirî și cu balamale negre de fier, ladă gospodărescă, să ăică nuntașii: bravo.

Dér într’o dimineța lelea Ioana se scólă bolnavă: i s’a tăiat o mână și un picior și nu mai pótă lucra, de abia decă pótă să se misce.

Și stă lelea Ioana în pat și îi plânge inima după trebă, că fata de grija oglinđii nu se pótă desbrăca, și trebile nu le pótă întimpina pe tóte și pânzele șed neșesute și lada cea nouă rămâne gólă.

* * *

Se face o nuntă în sat. Anicuța e cea dintăi la nuntă. Decă n’o fi ea, cine să jóce înainte? cine să țină focul jocului? pe cine să schimbe flăcăii din mână în mână? Și erau și flăcăi străini, căci fata se mărita în alt sat.

Vine nunta. Vin nuntașii din satul vecin împreună cu mirele, ca să ia mirésa, vin mulțime de flăcăi, s’a umplut ograda.

Doi flăcăi călări vin înainte și spun conăcăria.

Anicuța e druscă, ea aruncă după dēnșii doniță de apă și-i udă bine.

Lumea ride, lăutarii căntă, și Anicuța e veselă de isbândă.

Se trage carul dinaintea uși, să încarce zestrea.

Anicuța se uită la dēnsa, pare că ar fi lada ei.

Flăcăii, care duc lada, fac haz: — Mě!! dér grea te, mē!... încet, că nu mai pot!

— Încet, mē, că-mî tae degetele.

— Ce-o fi, mē, înăuntru?

— O fi pus pietri!

— Aș! E pânză, mē! Prosópe, mē, fețe de masă, mē! Muncă de fată gospodină, mē, ăice unul și odată ridică lada în sus și începe să o jóce cum ai juca o perină de puf, și încep să bată într’ēnsa ca într’o tobă.

Flăcăii bat în ladă și lada rēsună a pustiul și lumea ride.

Lumea ride, dér mirésa plânge.

cu toți șovinistii mari și mici, au una și aceeași țintă: sugrumarea naționalismului în sînul popórelor nemaghiare.

Lupta în direcțiunea acésta o duc Ungurii din dietă și afară de dietă pe tóte cărările. Un esemplu viu și care tocmai acum dă mult de vorbit și discutat, este *cestiunea rebotezării numelor de comune*, în temeiul legii dela 1898 creată anume pentru maghiarisarea numelor de orașe, localități, văi, munți și riuri. Reprezentanțele săsesce din Brașov, Sibiu, Sebeșul-săsesc, Bistrița, Mediaș, Sighișoara ș. a. au luat hotărîrea, ca numele oficial al acestor orașe să fie numele germane, cari le-au purtat de veacuri. La mișcarea acésta s'au alăturat și Șvabii din Bănat. Atâta a trebuit, pentru-ca șovinismul intolerant să se ridice ca un bălaur și să strige, că étă Sașii și Șvabii din Ardeal și Bănat fac politică pangermană, apoi să cêră dela ministru unguuresc de interne să nu sufere atâta „obraznicia”, să casseze hotărîrile reprezentanțelor și să decreteze, ca numele respectivelor orașe să fie unguuresci.

În Austria se fac mari pregătiri pentru alegerile parlamentare. Tóte partidele au adresat manifeste cãtră alegătorii, îmbărbătându-i să nu se abată dela linia trasă de principiile și programul lor de luptă.

O fóiă cehicã aduce scirea, că guvernul austriac s'ar fi înțeles cu Cehii tineri și ar fi făcut un pact, în virtutea căruia guvernul nu le va face opoziția la alegeri, în schimb însă candidații cehi să nu-și lege mâinile față cu alegătorii și să nu se oblige, că vor continua obstrucțiunea. Scirea acésta pare a fi lipsită de temei, mai ales decã se va avé în vedere, că în manifestul, ce l'a adresat comitetul executiv al partidei cãtră alegătorii, erau desfășurate vederi și principii cu totul contrare guvernului.

Tot o fóiă cehicã aduce scirea, că dieta provincială din Praga nu va fi convocată anul acesta și că guvernul va dispune asupra agendelor, ce cad în cercul ei de competență, prin rescripțe împêrătesce.

În străinătate evenimentele mai de sémã se petrec în China. Cu aceste ne ocupăm însă la alt loc. Vom aminti aici despre ora fatală și de mare cumpănă prin care trece acum republica Transvaal. Cetitorii noștri știu, ce sórte crudă și amară îi așteptă pe Buri. Insu-și președin-

tele Krüger și numéroiși bărbați de stat ai Burilor, sunt în ajun de a pleca spre Europa. Un vapor olandes a și plecat din Aden la Lourenzo-Marques, ca să ia pe Krüger și să-l ducă în Olanda. Printre cei, cari au plecat deja, se află directorul poștelor din Transvaal, un secretar de stat și ministrul tesaurului public. Gazetele englese fac mare șgomot cu scirea, că Krüger ar voi să ducă cu sine arhiva statului și visteria publică. Scirea acésta însă nu corêspunde adevêrului într'atâta, încât agentul diplomatic transvaalian din Bruxella face cunoscut, că arhiva statului și o sută milioane franci, bani de ai statului, de mult au fost depuși la banca olandesă. Același agent diplomatic asigură, că toți Burii mai bogați vor părăsi vetrele lor și vor emigra în Olanda.

Pressa dinafară continuă a-se ocupa și acum de proclamația lui Roberts prin care a declarat anexarea Transvaalului la imperiul engles. Fóia „Rossia” adreséză un advertisement serios guvernelor europene aducându-le aminte, că aceste guverne nu vor fi tari, decăt pe câtă vreme popórele cred în ele și le consideră ca personificarea dreptului și a justiției. „Novoje Vremja” dice, că proclamațiunea lui Roberts este, din punct de vedere moral, actul cel mai revoltător, care s'a făcut vr'odată. Apoi adaugă: „E adevêrată provocare, ce Anglia o adreséză Europei declarând, că acésta nu va interveni nici-odată”.

Unirea și instrucțiunea tinerimei.

Domnul Preposit Ioan M. Moldovan face în fóiă bisericească din Blășiș sub titlul de mai sus următórea reprivire istorică:

La anul 1700 Români din Transilvania și Ungaria nu aveau nici o singurã școlă, nu se pomenesce la ei nici un singur dascăl. Tóta instrucțiunea se vede a fi stat într'aceea, că preoții și cântăreții vor fi învățat pe fiii și nepoții săi a ceti în Psaltire și alte cărți bisericesce, — ca să-i pótă avé de succesori.

Dêrã instrucțiunea acésta fără indoială a fost tare marginită. Vor fi fost și preoți de aceia, cari nu sciau ceti, cum se cade; — êrã cântăreți, cari plinesc întrégă slujba, — fără să cunoscă o buche măoar — sunt și ađi.

Biserica română, îndatã ce s'a unit cu Roma, a îmbrățișat cu căldură cauza instrucțiunii tinerimei și s'a cugetat la procurarea mijlócelor, din cari se-i pótă prinde restul.

Metropolitul Atanasiu în anul 1701 a arătat la Curte, că Clerul dênsului în bă-

tăile cu Turcii a prestat miliției împêrătesce bucate, nutreț ș. a. în valóre de 35.000 floreni unguuresci și a cerut restituirea acesteia sume.

Banii aceștia au fost destinați pentru ridicarea unei școle în Alba-Iulia, unde era pe atunci reședința Metropolitului.

Cei dintăi 20—30 de ani s'au consumat în lupte grele, ce au bătuit Transilvania, din cauză, că reformații, unitarii, luteranii, odată cu capul nu voiau să se plece sub domnia casei habsburgice, și ca să aibă ajutor în contra ei, aduseseră asupra țerii tóta furia și urgia armelor turcesce.

Tot ei se stângineau să stirpescă și biserica unită, pentru-că într'ênsa vedeau crescând un razim puternic pentru domnia casei habsburgice.

Deci valmăjéla acestor lupte nu a fost priinciosă pentru desvoltarea instrucțiunii în biserica noastră.

Dér biserica noastră a ținut în vedere hotărîrea sa de-a înființa școle, și după-ce Turcii au fost depărtați, și unirea ei cu biserica Romei a căștigat stabilitate prin aședarea scaunului episcopesc la Blășiș, s'a apucat de zidirea școlilor de aici.

Episcopul Ioan Inocențiu Klein a pus temelul prin căștigarea Blășului, êrã sucesorii săi s'au întrecut unii cu alții întru desvoltarea școlilor înființate într'ênsul și ocrotirea tinerimei studióse.

Cu jertfe mari s'au ridicat primele școli din Blășiș și s'au ridicat așa, încât și acum după 150 de ani rêspond pretensiunilor: sunt solide, largi, luminoșe și sănătóse.

Apoi s'au apucat de „deschiderea învățăturilor și chivernisirea într'ênsale a celor lipsiți”, cum dice Episcopul Petru Pavel Aron în edictul său dela 11 Octomvrie 1754, prin care face cunoscută inaugurarea școlilor din Blășiș.

Episcopul Aron s'a îngrijit, ca școlarii sêraci și buni să fi ajutați cu pâne, fiertură, la început odată pe 4i, apoi de douê-ori. El a zidit o casă frumoșă anume pentru adăpostirea tinerimei studióse, care casă la anul 1758 era gata și stă până ađi, acésta este zidirea cu etagiș dela pórtă curții metropolitane, — êrã la mórtea sa tot ce avea a lăsat tinerimei studióse.

Episcopul Grigorie Maior a întemeiat beneficiul de pâne pentru 200 și mai bine școlari, — êrã Metropolitul Ioan Vancea a ridicat douê internate: unul pentru 120 tineri, altul pentru 60 copile.

Nu este aci locul a spune în detaliu tóta crescerea și sporirea institutelor de învățămênt din Blășiș. Fia de-ajuns a constata, că pe întindere de vre-o 10 jugêre catastrale, unde odinioară se treerau bucatele lui M. Apafi, principele Transilvaniei, care după tradițiune prezenta Metropolitului român cãni săi, ca să-i boteze: astăđi cu fală se înalță deosebite școli române, întru cari peste 700 de tineri sug neectarul sciințelor și primesc educațiune religiósă-

morală, în spiritul cel bun al părinților noștri.

Nu este aci locul a spune cu vorbe multe binele, ce au produs școlele acestea pentru românimea întrégă, fiind ele în timp de peste o sută de ani singurul far românesc în tóta Transilvania și Ungaria: este de-ajuns a cita cuvintele lui *Eliad*, care înainte de 1848 visitând Blășul și școlele lui, când a ajuns înaintea școlilor, unde se propunea filosofia, și-a desvêlit capul și a strigat: „de aici a rêsărît sórele Românilor!”

Complotul bulgăresc.

Cetim în *Epoca*: Un nou fapt de o mare importanță vine să dovedescă ađi, ceea ce în mod palpabil nu se putuse dovedi până în prezent. Auutae: până acum se afirmase fără probe temeinice, că comitetul macedonean întrebuinteză cele mai condamnabile presiuni pentru a stórcce bani în beneficiul fondului acelu comitet. Afirmarea acésta, însă, a fost tăgăduită de Bulgari că neadevêrată; acum nu se va mai puté tăgădui, căci avem dovada: Și étă care este:

D. I. Th. Florescu scia de mai înainte, că Nedelcoff, bragagiul din strada Lucaei, dela a căruia slugă Stoian Dumitroff și-a cumpărat revolverul, cu care a omorit pe Mihăileanu, poseda o scrisóre dela un vêr al lui domiciliat în Ruscuiuc, anume Țicoff. Judecătóru își rezervase pentru mai târziu să pună stăpânire pe scrisórea în cestiune.

Acum, când Nedelcoff trebuia să fi espulsat împreună cu alți Bulgari, judecătóru l'a întrebat iar de scrisóre cerându-i-o. În urma rêsponsului lui Nedelcoff, că nu scie decã o mai are, d. Florescu l'a trimis în strada Lucaei, la prăvălie, unde scrisórea a fost găsită, și din conținutul ei se capétă dovada de care vorbim mai sus.

În adevêr étă ce scrie Țicoff din Ruscuiuc vêrului său Nedelcoff:

Între altele-i spune:
„O! sórtea noastră blăstemată este! „Comitetul macedonean ne sugrumă și ne „silescie prin fel de fel de mijlóce ca să „dăm bauf... Nici nu mai scim cum să scăpăm“ etc...

Cam acesta e o parte din textul scrisorii lui Țicoff cãtră Nedelcoff din care rezultă destul de lămurit dovada irefutabilă a manoperelor și neomeniilor scandalóse, pe cari le practicã comitetul pentru a-și spori fondul destinat planurilor lui criminale.

Ceea ce ilustréză și mai puternic cele de mai sus, arătând chiar cum comitetul macedonean inspiră un fel de gróză până și printre Bulgari, e următóru fapt:

Ca martor în procesul complotului bulgăresc va figura și un Bulgar anume Blajo. Acest nenorocit, bolnav, cu corpul plin de bube, ce de-abia putea să-și agonisescă o miserabilă sumă de 30 bani pe 4i pentru a-și tiri viața, era supus și impus

Mirésa plânge și lăutarii cântă:

Plângi copilă și suspină,
Că intri 'n casă străină.

Lăutarii cântă, nunta merge, dér Anicuții 'i se tae gustul de joc. Anicuții 'i se pare că lada cea gólă e lada ei, și lumea rîde de dênța și lăutarii fi cântă ei, și ei 'i se ridică un nod în gât, și plânsul o podidesce.

Ar fi fugit atunci, în clipa aceea dela nuntă, dér n'avea cum, n'avea pe unde.

N'a putut să fugă, a stat până la urmă, dér, când a ajuns acasă, întâiu și întâiu a stricat oglinda, apoi s'a apucat de descălcit tortul și mosórele și sculele și tóte.

Și a pus Anicuța pânză după pânză și a țesut de a bucșit lada de valuri de pânză de bumbac și de fuior și de borangic.

Si peste doi ani s'a măritat Anicuța și, când i-au scos flacăii lada, în adevêr, că se îndoiu de greutate, êr ei îi ridea inima de bucuria și își dicea în gând:

— Dómne, dér decã nu vedeam altă

ladă gólă, ce făceam eu acum cu mintea cea de atunci?

Bine a 4is biata mamă:

Frumoșă ca frumoșă,
Mintea să-ți fie frumoșă.

Th. D. Speranță.

Poesii.

I.

'Mî-e dor.

'Mî-e dor să trec prin codru des,
Când stelele s'aprend
Și 'n calea ta cu drag să-ți ies
Zîmbind.

Să rêtăcim ca mai de mult
La frémêțul de fag,
Tu să-mî vorbesci, eu să te-ascult
Cu drag.

În pêrul meu buclat să prind
Cununî de liliac,

Și-apoi să te întreb zîmbind
De-ți plac.

Și printre arbori rêsfătați,
În unde de isvor
Să ne privim îmbrățișați
Cu dor.

De lume depărtați să fim
În codru fără drum,
Și ca 'n trecut să ne iubim
Și-acum.

Vorbescă lumea câte-o sci,
Indruge vorbe seci,
De mă iubesci, eu te-oiî iubii
În veci.

Din codru frémêțul s'ascult
Și sêra la isvor
Să te aștept ca mai de mult
'Mî-e dor.

Brașov.

Ecaterina Pitîș.

II.

Fluturașul.

Fluturaș frumos, sburdalnic,
Tu ce sbori din flóre-n flóre,
Cochetând drăguț șagalnic
Nu te temi de vre-o prinsóre?

Óre inima ta mică
E atât de schimbăcióșă,
Încât florile de frică
Tac și sunt prea sficioșe?

Tu n'ai inimă, n'ai milă
De sdrobesci ilusi sfinte,
Ce renasc într'o zambilă
După-ce o scoți din minte?

Êști stăpân într'o grădină,
Îți alegi un trandafir;
Tainic dormi într'o sulfină
În tremolo de zefir.

Alintat între petale,
În concert de păserele,
Numai florii în a ta cale,
Numai fragede-albăstrele.

Ce garófe oflitate
N'ai lăsat în drumul tâu;

de comitetul macedonean la o cotisație de 1 leu și 50 bani pe lună, când lui din ce câștiga nici nu-i ajungea să mănânce.

Bietul bulgar desperat, ne mai sciind cum se scape din ghiarele miserabililor din comitet, a fugit, așa prăpădit cum era, și va fi unul din martorii interesați din proces.

Marî complicațiunii în China.

Lucrurile în China au luat pe neașteptate o întorsătură din cele mai grave. Din tot ce se petrece în marea și puternica împărăție din răsăritul depărtat, se poate conchide cu siguranță, că luptele de până acum au fost numai prevestitōrele unui lung și sângerōs rēșboiū, ce are să se începă încurēnd.

Se scie, că după luarea Pekingului și după sugrumarea la aparență a rēșcolēi Boxerilor, s'a început un lung schimb de note între marile puteri interesate și între reprezentantul Chinei. În tot timpul acesta împērătēsa, împērātul și curtea întrēgă s'au pus la adăpost într'un oraș din provincia Șan-Si și s'a început fortificarea acestui oraș încunjurat de riul galben și la o mare depărtare de Peking. Aici s'au concentrat o mare parte din trupele regulate chineze și Boxeri. De aici a început împērătēsa vēduvā se negocieze, prin Li-Hung-Ciang, cu puterile asupra condițiilor de pace.

Curtea imperială chineză însă nu avea gânduri seriose de pace. Ea nu făcea, decât să speculeze și să incurce cât se poate puterile angajate în marele conflict. Cu atât mai puțin putea să-i trecă prin gând de a da vre-o satisfacție reală puterilor vētēmate.

În fața acestei situațiunii, ce se întâmplă însă? Rusia, prevēdēnd un rēșboiū lung și sângerōs și nesimțindu-se destul de pregătită, vine cu propunerea cătră puteri, ca trupele internaționale să părăsescă Pekingul, să i-se dea curții chineze puțința de a-se reintōrce în Peking și a-se începe negocierile de pace. Deja mai înainte de Rusia cu astfel de gânduri se purtau și Statele-Unite, mai ales, că la acesta le indemnă rēșboiul din Filipine și apropiata alegere a președintelui.

Puterile celelalte însă n'au voit să primescă propunerea Rusiei și dintre tōte mai ales Germania a combătut-o, ca nefiind realizabilă în împrejurările de față. Germania era prea mult angajată în cauză și faptul asasinării reprezentantului ei din Peking o făcea să stăruescă morțiș pentru pedepsirea corifeilor Boxerilor,

carī au sēvirșit măcelurile asupra străinilor.

N'a trecut mult timp și guvernul din Berlin a adresat prin ministrul afacerilor esterne o notă cătră tōte puterile, cerēnd estradarea și pedepsirea vinovaților, și numai după ce se va fi întâmpilat acestea să urmeze tratările de pace.

Pe când însă propunerea Germaniei formeză obiect de discuțiune și de liberare în cabinetele puterilor interesate, în China se întâmplă un lucru neașteptat. Esitările Rusiei și ale Statelor-Unite au insuflat curaj curții imperiale chineze, care a făcut tocmai contrarul de ceea-ce i-se cerea. În loc să pedepsescă pe culpabili, îi pune chiar pe aceștia în posturi însemnate, pe principele Tuan îl numesce președinte al consiliului de stat, lui Tung-Fusiang îi dă comanda supremă peste armata chineză, c'un cuvēt se pune cu totul sub ocrotirea șefilor partidei revoluționarilor. Scirile telegrafice mai nouē confirmă, că Li-Hung-Ciang a primit ordine secrete dela guvernul imperial chinez, să concentreze tōte trupele disponibile și să mērgă a reocupa Pekingul. Er principele Tuan a dat un edict cătră toți funcționarii, în care le spune să aducă la cunoștința tuturor, că de nu vor lupta în po-triva străinilor, vor fi decapitați, li-se va confisca averile, li-se vor nimici familiile și mormintele străbunilor lor vor fi prădate și jefuite.

Domn și stăpânitor este așa-dērērăși principele Tuan, căpetenia înfricoșată a Boxerilor și a tuturor societăților secrete revoluționare.

Intr'aceea sosesc în China și mareșalul Waldersee, comandantul suprem al trupelor internaționale. Din nou se asigură acum, că Waldersee pregătesce un ultimāt, în care va cere estradarea criminalilor chinezi, pretenșiune acesta, pe care decât guvernul chinez nu o va implini, se va declara și va începe rēșboiul.

Dēr nici guvernul Chinei nu stă mai pe jos. El încă a hotărīt să declare rēșboiul, — și atunci va urma o luptă grōznică, plină de greutate și incalculabile și grozav de costisitoare.

În astfel de împrejurări prospectele pentru pace s'au svēturate și nimeni nu mai crede ađi, că acest conflict mare se va putē rezolva altfel, decât cu arma.

ULTIME SCIRI.

București, 29 Septemvrie. Dilele aceste se va întâlni aici ex-regele Milan cu regina Natalia. Acestei întâlniiri i-se atribue mare importanță față cu cele ce se petrec în Serbia.

Londra, 28 Septemvrie. Lui „Times“ i-se anunță din Peking cu data de 21 l. c.: Expediția din urmă a avut scopul, ca să mărăscă siguranța în jurul capitalei și se urmeze prevederea cu victualii. — Ambasadorul rusesc a adresat împērătēsei vēduve un memorandum, în care o provōcă să se reintōrcă în Peking. Ambasadorul asigură pe împērătēsa despre scutul Rusiei. Accentueză mai departe necesitatea, ca în Paotifung să nu mai rămână piatră pe piatră. Contrarietățile dintre interesele rusesci și engleze împiedecă orī-ce încercare sistematică de a restabili calea ferată.

„Povestea unei corōne de oțel“, G. Cosbuc. În istoria acesta ni-se arată oglinda viii a faptelor mărețe, prin cari a trecut România până a ajuns la independență. Scenele ce se descriu din rēșboiul pentru neatarnare, sunt la culme mișcătoare și însuflețitoare. Cartea e provēdută cu numărōse portrete și ilustrațiuni. Preț. 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Rēșboiul pentru neatarnare“, de George Cosbuc, o carte nu numai cât se pōte de interesantă, bine scrisă și atrăgătoare, dēr tot-odată și cea mai efțină între cărțile romānesci, apărute până acum. Un exemplar în format mare 8° de 283 pagine numai 50 cr. (porto 55 cr.)

Istoria lumii, „tălmăcită de preotul Constantin Morariu din cartea nemțescă a D-rului Th. B. Weltar. Partea I și II, fiăcărēi parte câte cu 50 cr. (cu porto 55 cr.)

Zarandul și muniții apusenii ai Transilvaniei, descriere de Silvestru Moldovan. Cu 9 ilustrațiuni și o schiță. E o carte tot atât de prețioasă și rară în felul său, ca și cea dintâi. Recomandăm și această carte pentru bibliotecile poporale, cum și pentru toți Romānii, cari vor să-și cunoscă țēra și nēmul lor. Preț 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr.)

SCIRILE ȚILEI.

16 (29) Septemvrie.

I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Mețianu a sosit ađi cu trenul de 2 ore d. a. în Brașov. La gară Inalt Prea Sfinția Sa a fost întâmpinat de protopopii dela biserica Sf. Nicolae din Scheiu și din Cetate, apoi de toți preoții bisericelor romāne din loc și de un număr însemnat de credincioși din loc și împrejurime. Prezenți erau și membrii comitetului bisericeii Sf. Nicolae și ai comitetului bisericeii din Cetate, și profesori dela gimnasiul român din loc în frunte cu directorul. La gară I. P. S. Sa fū bineventat de venerabilul protopop Ioan Petric printr'o cuvētare potrivită, la care I. P. S. Sa a respuns mulțumind călduros. Ambele vorbiri au fost însoțite de urări la adresa înaltului oșpe. Dēla gară Metropolitul fū condus în oraș, trāsura în care ocupa loc fiind urmată

de un șir lung de alte trāsuri. I. P. S. Sa a fost încuartirat la locuința d-lui protopop V. Voina. Sub durata parcursului dela intrarea în oraș și până la cartir, sunau clopotele dela bisericile romāne.

Māne I. P. S. Sa va pontifica serviciul divin în biserica Sf. Nicolae din Scheiu și va sēvirși stropirea cu apă și binecuvētarea acestei biserice, care a fost renovată.

Alegere de învățător. Din Turcheș (Săcele) ni-se serie: Duminecă, în 3 Sept., s'a făcut aici alegerea pentru al 3-lea învățător pentru școlā elementară. La această școlā a funcționat ca învățător provisor d-l Vasile Ivan, un învățător bun, care a făcut în școlā tot-dēuna progrese frumoșe și esamenele cele mai esemplare. Cu tōte acestea la alegere unii dintre aceia, cărorā nu le place ca învățătorul să nu li-se închine și să le fiā slugă plecată într'u tōte, au luerat în contra alegerii amintitului învățător așa, că n'a putut reeși. S'a înaintat însă protest bine motivat veneratului Consistor, care luând în drēptă considerare motivele, n'a aprobat alegerea, ci a restituit prin decret formal pe învățătorul probat Ivan în postul avut și până acum. Mēsura acesta a făcut mare bucurie parohianilor, vēdēnd că totuși dreptatea nu pere așa ușor. — Un parohian.

Regele Milan în București. Vineri sēra Regele Milan, călătorind sub numele de contele de Takova, a sosit în București. La gară M. Sa a fost primit de d-l Henri Catargi, nepot al regelui, și de d-l Dristorian, directorul prefecturei, în absența prefectului Bucureștilui. M. Sa reținuse telegrafic un apartament la hotelul Capșa. Dēla gară a plecat însoțit de d-l Henri Catargi și a mers la d-sa acasă. Apoi a venit la hotel. M. Sa a prândit în oraș la d-na Simova Lahovari. Prândul s'a petrecut în strictă intimitate, neasistând decât d-l și d-na Henri Catargi. Regele Milan nu este însoțit decât de intendentul său și va sta câte-va țile în București. Regina Natalia este așteptată țilele aceste în București. Deși nu putem soi scopul neașteptatei sosiri a Regelui Milan, ea este, dice „Epoca“, în legătură cu ore-cari evenimente politice despre cari nu putem vorbi acum. De altminteri chiar rudele de aproape ale regelui Milan, cum este d-l Al. Catargi, ministrul nostru la Roma și d-l Henri Catargi, — nu au fost avertisați decât ieri de sosirea sa în București. D-l Al. Catargiu, care se află la Sinaia, a sosit asēră în București.

Școlā ceramică în România. În orașul Targu-Jiu, s'a înființat cu autorizația și ajutorul ministerului instrucțiunii publice o școlā de arta ceramică (olăria artistică, porțelanăria, pictură și sculptură). Școlā va cuprinde două secțiuni, a) secția elementară, b) secția artistică. În cea dintâi se primesc școlari absolvenți ai școlēi primare, precum și cu una său două clase

Câte roze vēștejite
Sērūtându-le mereu!

Tu plătesci cu-a ta viață
Dragostea din orī-ce flōre,
Căci cum pere-a lor dulcēță
Și-a ta viață-i căltōrōe.

O, de ce a noastră fire
Nu e astfel făurită!?
Nu ne-am teme de iubire,
Nici de mōrtea ei grăbită.

V. Pureco.

III.

La 'nceputul anului școlar.

Într'un vēc nepriceput
Lângă multe, ce-au trecut,
Luminat'a înzadar
Sfântul sōre pe altar.

Par'că's toți la ochi legați,
De 'ntunec fermecați.
Trece binefăcător
Sōrele luminător

Pe lângă acești orbiți
Și de 'ntunec robiți.
Face-ar bine, n'are cui,
Par'că'r fi de el sătui.

Dac'a vēdūt ș'a vēdūt,
Că omu-i nepriceput,
A trimis stafetă 'n sat
Câte-un dascāl invētat

Cu lumină într'un lămpaș,
Dēr i-a dat ș'un bețigaș:
Sē deștepte pe-adormiți,
Sē 'ndrepteze pe greșiți;

Sē lumine pe copil
Dându-le și lor făclii,
Pān' va susi marea ți,
Când nōptea vom părăsi

Ș'om aduce pe altar
Domnului lumină dar;
Dar din dar, ce el ni-a dat
Și lumea s'a luminat.

Cāt de mărățā va fi
Acea luminatā ți,
Când toți somnul vom lāsa,
De 'ntunec ne-om scāpa,

Ș'om privi cu toți duios
Sōrele cel maiestos;
Ne-om scālde în rađa lui
Dând mārē Domnului.

Brașov, Septemvrie 1900.

I. Dariu.

Mōrtea bețivului.

De Charles Dickens.

II.

— Fine. —

Asta fū ultima oră când îl mai vēdūră sora și tatāl său. Când lumina țilei, nehotărītă și învēluită de cēță, pătrunse prin aleia cea strimtă și-și făcū drum prin geamul murdar al mansardei, Warden se deșteptă din somnul cel greu și vēdū, că e singur. El se ridică și-și aruncă privirea în jurul său: vechea saltea de pe podele era neatinsă, tōte erau la locul lor și nimic nu dovedea, că alt-cineva afară de dēnsul ar fi dormit în odaii în timpul nōpței. El în-

trebă pe ceilalți chiriași și pe vecini; dēr nimeni nu vēduse pe fiică-sa, și nici auzise vorbindu-se de dēnsa. Rēțaci pe străđi, cercoetă și întrebă mulțimea de fete, care treceau pe lângă el, dēr căutările lui fură zadarnice; el se întōrse spre sēră acasă obosit și desnădējduit.

Din acea ți trāia cerșind. Fie-care ban, pe care-l putē smulge milei trecētorilor, îl cheltuia la cărciumă. Un an trecū astfel. Dēr acoperēmētul unei închisōri l'ar fi putut adăposti timp de câte-va luni. Dormia sub poduri, sub porți, pretutinde-ne unde putea găsi puțină căldură, un refugiu contra ploii și a frigului. Dēr chiar în acēstă din urmă miseriă, deși bolnav și vagabund, el rămase bețiv. La urmă, într'o nōpțe cădū leșinat lângă o pōrtă; vițiu și corupția îl topiseră până în măduva oșelor. Obrajii lui erau scofălciiți și vineți, ochii bāgați în fundul capului, vederea turbure. Picioarele-i tremurau sub greutatea corpului și un fior de gheață îi trecea prin tōte membrele.

Se ridică și își țiri corpul slăbit puțin

Secundare. În secția artistică se primesc numai absolvenții a 4 clase secundare și excepțional cu 3 clase secundare, elevi, oari posed un talent vădit la desemn. Cursul secției elementare va dura 3 ani, a celei artistice 2—3 ani. Corpul profesoral e compus din d-nii: A. Dianconovici, I. Wirnstl, I. Moisil, Stef. Bobancu, I. Popescu-Voitesci, St. Ciuceanu, un măiestru oeramiar și un ajutor.

Scire personală. D-l *Basil Literat*, căpitan o. și r. în pensiune, funcționar la Filiala „Albina” în Brașov, s'a reactivat ca oficer de augmentațiune. D-sa se va strămuta la Caransebeș, unde își va ocupa noul post în 1 Octomvrie.

Tunurile noue. E vorba, că încercările, ce se fac de mai mult timp în diferitele corpuri ale armatei noastre cu tunurile noue dau rezultate strălucite, așa că introducerea tunurilor în armată va deveni fapt. Un număr însemnat din nouele tunuri s'au și fabricat, din care cauză se crede, că la proximele delegațiuni erăși se va cere votarea unui credit însemnat ca cheltueli.

Atentat contra lui Waldersee. La bursa din Berlin s'a răspândit seirea, că un partisan al funcționarilor chinezi nou numiți a atentat la viața lui *Waldersee*, comandantul suprem al trupelor aliate în China. Atentatorul ar fi tras asupra lui *Waldersee* mai multe focuri de revolver, răzându-l grav. Seirea așteaptă confirmare; dacă ar fi adevărată, urmările acestui atentat pot fi dintre cele mai grave.

Școlă comercială în Giurgiu. D-l *Drac Barcian*, serie „Epoca”, a fost chemat telegrafic la ministerul de instrucție pentru a fi consultat în privința cestiunei elevilor din nou înscriși în gimnasiul din Giurgiu, cari au fost respinși din lipsa de locuri cauzată de desființarea clasei I-a divisiunare. D-l *Drac Barcian* a rugat pe d-l ministru să dea autorizația pentru înființarea unei școle comerciale, care nu va costa nimic pe stat de ore-ce profesorii necesari au binevoit să se ofere a predă *gratuit lecțiunile*. Escelenta idee a veteranului profesor a fost aprobată. Ast-fel elevii de curând înscriși vor rămâne parte în gimnasiu, er parte vor trece la această școlă comercială a cărei necesitate de mult se simțea. Felicităm pe inițiatorii acestei idei cât și pe desinteresatii profesori giurgiuveni.

Jude instructor împușcat. La tribunalul din *Panciova* s'a petrecut câte-va zile mai înainte o scenă mișcătoare. Comerciantul falit *Mita Tadic* a împușcat o'un revolver asupra judei de instrucție *Ludovic Racz*. El fu grav rănit și dus la spital; a murit alaltăieri.

Anarhist arestat. Din Fiume se telegrafază, că acolo a fost arestat alaltăieri de către poliția oalfa de bărbier Au-

gust *Amoni*, despre care s'a constatat, că stă în legătură cu anarhiștii din Italia. El a fost transportat în Italia de unde a venit înainte cu câte-va săptămâni.

O copilă arsă de vie. Alaltăieri s'a întâmplat o nenorocire în strada *Laborator* din București. O copilă, *Zamfira*, în etate de 3 ani, fiica lui *Ioan Petre*, a fost lăsată singură în casă cu lampa aprinsă. Copila jucându-se pe lângă masa, pe care era lampa, a răsturnat-o. Rezervorul lampii, care era de sticlă, s'a spart și gazul aprinzându-se s'a vârsat peste fetiță. La țipetele desperate ale copilei au alergat vecinii și părintele ei și cu mare greutate au reușit să stingă focul. Biata copilă a fost arsă foarte grav pe față, pe cap și pe mâni. Într-o stare desperată, copilă a fost dusă la spitalul de copii.

O mistificare. Cetim în „*Tribuna*”: Dilele trecute diarele maghiare din Clușiu aduseră seirea, că domnul *Patifa*, avocat în Alba-Iulia, a donat *Kulturegylet-ului* de acolo o *coroană*. E o mistificare la mijloc; pentru-că jcașul e următorul: Subjudele regesc din *Boroșineu*, *Fényes Vinceze*, a tipărit o carte, — probabil de ceva trebuință pentru advocați, — și a trimis-o tuturor advocaților pentru-ca să i-o cumpere. A primit-o și d-l *Patifa* și a trimis banii pentru ea la adresa subjudelui autor, mulțumindu-i *românesce* pentru-că i-a trimis-o. Patrioticul subjude s'a indignat însă de cutezanța unui „advocat maghiar”, care îi sorie lui românesce, și n'a primit banii, ci i-a trimis îndărăt. Nu i-a ridicat însă dela postă nici d-l *Patifa*, pentru-că nu mai erau ai săi, ci ai subjudelui cu pricina, care în cele din urmă totuși i-a primit și i-a trimis *Kulturegylet-ului* din Clușiu, încuoscintând despre acesta pe d-l *Patifa* prin următoarea carte postală scrisă, firesce, unghuresce: „Onoratul meu domn! Eu, deși înțeleg și vorbesc limba valahă, stau și astăzi pe lângă principiile mele din anul trecut; de aceea, prețul cărții, trimise d-tale *din greșelă*, coróna, pe care d-ta, ca *advocat maghiar*, mi-ai trimis-o pe lângă *șire valahe*: am donat-o reuniunii *E. M. K. E.*, ca să nu rămână veclnic la postă. *Boroșineu*, 15 Septembrie 1900. *Fényes Vinceze*, sub-jude reg. m. p.” Asta e istoria corónei d-lui *Patifa* ajunsă în proprietatea celor dela *E. M. K. E.* Ar avé haz să n'o primescă nici patrioții!

Etate lungă. Dilele aceste a murit în Brașov (suburbiul *Schein*) dilerul *Ioan Goia* în etate de 102 ani.

Concert. Măne Duminecă 30 Sept. n. musica orășenescă va da un concert în sala dela otelul *Europa*. Programul alésă constă din 10 puncte, dintre cari remarcăm: „*Traum der Sennenin*”, idill de *Lubitzky*; „*Pel-mele*” fantasiă română de *Ristic*; „*Wiener Leben*” potporiu de *Komzak* ș. a.

Dela Năsăud.

On. D-le Redactor! Duminecă în 23 l. c. pe la 2 ore d. a. pașnicul popor al comunei *Rebrișóra* fu prevestit prin băterea clopotelor într'o dungă, de o mare nenorocire, care putea să aibă cele mai grozave urmări.

Una din cele mai cercetate ulițe a comunei și în care își au locuințele familiile cele mai de frunte din sat, era în parte în flacări.

Focul își luase începutul în *murdăriile casei jupânului Burah* și în mai puțin de o oră, patru case din jur, a patru familii românesce, erau în flacări, ce amenințau a preface în cenușe și casele preotului, notarului, primarului, ce erau în nemijlocitate apropiere. Poporul alarmat se adună cu mulțimea la locul nenorocirii, er țipetele și vaietele femeilor și copiilor, ca și flacăra și fumul, ajungeau până la nori.

Multe case ar fi căzut încă de sigur jertfa focului outropitor, multe familii ar mai fi rămas pe drumuri, dacă n'ar fi sosit la timp pompierii români din *Năsăud*, căroro li-a succedat cu aparatele lor a localisa focul, alimentat și de ore-care vânt, cesufla dela apus spre răsărit. Meritul localisării focului îl au în prima linie harnicii pompierii dela *Năsăud*, conduși de vrednicul lor comandant *Nic. Gavriluț*.

E trist, că în marea comună *Rebrișóra* s'au incubat atât jidanii, cari s'au susținut și se susțin de pe spinarea poporului nostru. În așa stare se află *Românii rebrișoreni*, încât în loc de a avé o școlă, séu o altă clădire publică națională, cum ar fi un magazin economic pentru popor, vedem locul ocupat de jidanii măcar e tocmai în partea cea mai fruntașă a satului. Tot așa o pățiră *Rebrișoreni* cu pater *Avraam*, plămăditorul tuturor jidovilor din *Rebrișóra* și apoi cu *Burah*, *Schmil*, *Itzie*, *Smultu*, *Cobia*, *Friptu* și ceilalți *Wieder*, cari dacă nu i-ar fi susținut poporul nostru cu rólele muncii sale, de mult ar fi luat lumea n cap. Să sperăm însă, că măcar de aci înainte vor învăța frații noștri *Rebrișoreni* minte și își vor aduce neguțatori români sprijinindu-i pe aceștia, er nu să-și dea banii la *Jidani*, cari li-ar lua și óla de pe vatră, dacă ar puté.

L.

„Economia rurală”.

Cu titlul: „*Economia rurală*, tratat despre organizația și administrarea moșiilor mari și mici de *Dr. G. Maior*”, a apărut și al *IV-lea volum*, cu care se termină valoroasa lucrare: „*Manual complet de agricultura rațională a distinsului nostru compatriot și profesor de agricultură la școlă centrală dela Feréstréu (București)*”. Formatul și mărimea este ca și la cele trei de mai înainte.

mai departe. Strada era tăcută și pustie; rarii trecători, cari umblau la această oră înaintată, dispăreau repede și vocea lui tremurătoare se perdú în uruitul trăsurilor întărdiate. Același fior îi scutură membrele și i-se părú, că sângele îi îngheță în vine. Se opri lângă o pörtă, se înghemú într'un colț și câtă să dormă. De-odată se ridică repede, apucat de o gróză nespusă. Își auzise propria lui voce în întunerecul nopții, fără a sci cum, nici de ce strigase. Răoni odată tare, mintea-l părăsi, vorbe fără șir îi eșiră din gură fără voia lui, unghiile i-se înfipseră în carne sfășiind-o.

Devenea nebun. Voi să strige ajutor, dér vocea i-se înăbuși în piept. El ridică capul, și privirea lui rătăci pe lunga stradă sinistră. Își aduse aminte, că nisce desmoșteniți proscrisi ai vieții ca și densusul, osândiți să rătăcescă nóptea și ziua în aceste străzi lugubre, își perduse mintea, coplesit de singurătatea lor. Își aduse aminte, că auzise dicându-se cu mulți ani mai înainte,

că un nenorocit vagabund fusese găsit într'un colț de stradă, ocupat cu ascuțirea unui cuțit ruginit, pe care voia să și-l înfigă în inimă, preferind mórtea acestei vieți vecinic fără speranță. De-odată el luă o hotărîre, picioarele lui devenise er sprintene, părăsi locul, în care se găsia, și nu se opri decât la malurile *Tamisei*. Cobori scara, care ducea până la marginea apei. Se ascunse într'un unghier și-și tinú resuflarea, când trecea patrula. Nici-odată inima unui ocaș nu tresărise astfel la apropierea libertății și la nădejdea întórcerei în viață, cum tresărise de bucurie acest om la apropierea și la nădejdea morții. Patrula trecu pe lângă densusul fără a-l vedea. El aștepta să se depărteze sgomotul pașilor ei; pe urmă se cobori cu băgare de sémă și ajunse sub bolta podului în fața fluviului. Apa era mică și curgea la picioarele lui. Plóia încetase; vântul se liniștise și totul în acest moment era confundat într'o tăcere adencă, așa de adencă, încât cel mai mic sgomot

de pe țermul opus, chiar și plescăirea apei de bărcile, care erau grămădite acolo, ajungea lămurit până la urechea lui *Warden*.

Fluviul își rostogolea molatec undele sale lenese. Nisce forme stranii și fantastice se arătau la suprafață și-i făceau semn să se apropie; nisce ochi negri și strălucitori se îndreptau spre densusul, și păreau a-și bate joc de șovăelile lui, pe când îndărătul lui nisce voci surde îi strigau să înainteze. El se dădu înainte vor căți-va pași, își luă avânt și se aruncă în *Tamisa*. Nu trecuseră 5 secunde, și apărú er la suprafață.

Dér într'un timp așa de scurt, ce schimbare se făcuse în gândurile și sentimentele lui! *Viața! Viața* cu or-ce preț! sărăciă, miserie, fôme, or-ce, numai mórte nu! Se lupta cu apa, care se îngrămădea peste capul lui; scóse nisce țipete de gróză și de agonie. Blăstemul fiului séu îi răsuna în urechi. Malul era aproape; scara era la doi pași, puté aproape să atingă trépta cea mai de jos. El se luptă încă. Era lupta su-

Acest volum însă, după cuprinsul materiei ce tratéază, diferă de celelalte, căci autorul cu competența-i netăgăduită tratéază raporturile noastre agrare sociale și economice aproape din toate țările locuite de *Români*. Cestiunea proprietății rurale în diferite țări și provincii locuite de *Români* pe categorii și cultură, cestiunea muncitorilor din toate punctele de vedere, cestiunea creditului în agricultură cu diversele lui forme. Autorul n'a cruțat nici un sacrificiu pentru a pune în evidență starea noastră socială și economică în raport cu a popórelor vecine și conlocuitoare și dá modele de case rurale originale vechi și noue și economii complete atât din *România*, cât și din *Transilvania*, *Ungaria* și *Bucovina*, și descrieri despre organizațiunile și administrarea de ferme model celebre publice și particulare — cele din *România* în comparația cu cele din *Bucovina*, *Bănat* și *Transilvania*.

În partea a II-a tratéază despre diferitele sisteme de cultură cu speșele ce ele reclamă, având în vedere ce deosebire raporturile economice ale poporului român și diversele industrii, ce se légă cu agricultura. Dă principiile de organizarea unei administrațiuni și planul de cultură al unei moșii comasate, cu toate devisele și evaluatiunile ei.

În partea a III-a autorul se ocupă cu administrațiunea unei moșii mici și mari, și în prima linie tratéază despre instrucțiunea agricultorului și învățământul agricol în genere după cele 3 grade ale sale — inferior mediu și superior cu programe pentru fie-care, cestiune încă nestudiată până acum în limba română — apoi atribuțiunile și remunerațiunea personalului de serviciu al proprietății mari și domeniilor.

În partea a IV-a se ocupă cu exploatarea moșiilor mari și mici — căutarea în regie, prin ómeni cu plată — administrator — și prin darea ei în arândă. Și în fine tratéază despre comptabilitatea agricolă simplă, cât și în partidă dublă.

Grație muncii fără preget și a sacrificiilor peste măsură mari, ce d-sa a făcut prin edarea la lumină a acestui op vast în 4 volume cu peste 160 cóle de tipar, literatura română și poporul român — în marea sa majoritate agricultor — a obținut în limba sa un op vast de prima ordine, care îl pune în stare să ia serios concurența cu popórele cele mai culte, *Germani*, *Francezi* etc., și să se adape direct la adevărurile științei, mai cu sémă fiind scris într'un limbaj popular „ușor de înțeles de totă lumea”.

Autorul merită să fie sprijinit din partea publicului mare cetitor și agricol, și opul întreg cumpérat la comune pentru bibliotecile școlare, bibliotecile reuniunilor și despărțemintele învățătorilor și preoților, apoi la comune române, ca cel puțin în fie-care comună să se găsească câte-un esem-

plardouă complete pentru instrucția poporului. Preoții și învățătorii noștri delă țără au decă acum cuvântul și cea mai bună ocaziune să contribuie la luminarea poporului și pe terenul economic. Volumul al IV-lea costă 8 corone pentru Austro-Ungaria și 10 Lei pentru România. Se poate achiziționa la Tipografia „A. Mureșianu” în Brașov și la librăria W. Krafft, Sibiu.

Literatură.

În tipografia și editura A. Todoran din Gherla a apărut o nouă carte pentru popor, datorită d-lui Ioan Pop Reteganul. Ea este intitulată „Pilde și sfaturi pentru popor” și costă 30 or. sau 60 bani. Cititorii vor găsi și în această scriere a d-lui Pop-Reteganul o lectură ușoară, plăcută și interesantă. Se poate procura delă librăria din Gherla (Szamosujvár) A. Todoran.

*

Noțiuni de Economia Vitelor, prețioasă scriere economică a d-lui I. St. Furtuna, edițiunea a treia cu 137 ilustrațiuni și 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privește o bună gospodărie, începând delă boi, cai, oi, capre, porci, măgari, și așa pe rând până la cel din urmă pui de găină, găscă, curcă, rață, ba merge chiar până la ouă arătând și acestea cum se păstrează, cari sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoștință de cauză și foarte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România și e aprobat de ministerul român al cultelor și instrucțiunii publice pentru școlile și pentru bibliotecile populare. Se poate procura și delă Tipografia „A. Mureșianu” cu 2 cor. (plus 10 bani porto.)

*

Din „Cura de apă” ed. IV, apărută de curând, se pot procura esemplare și delă Tip. „A. Mureșianu” cu 3 cor. plus 20 bani porto. Legată în scortă și cu esterior plăcut 4 cor. plus 30 b. porto. Cura lui Kneipp e cunoscută în toată lumea și scrierile sale cu prețioase povete igienice ar trebui să se afle în toată familia, precum și în bibliotecile populare, căci țărani pot profita mai mult de ele. Opul cuprinde peste 600 pag. și are o scală alfabetică a tuturor bătăilor și poveștelor de cari se trage în op, în număr cam de 2200.

Un cuvânt către părinți.

— Fine. —

Decă ne uităm mai bine la rólele învățământului, cu durere trebuie să observăm, că acelea nu sunt pentru toți egali de imbecilitate, adecă alta învață copiii în școlă și alta fac afară. Pentru-aceasta? Vina este mai mult creșterea de acasă din familie.

Este zadarnică și cea mai bună învățatură din școlă, decă ea nu e sprijinită și acasă cu exemple bune. Căci ore ce spor putem face învățând pe copii în biserică și școlă să nu injure, să cinstescă numele lui Dumnezeu, să iubescă pe deapropoale, decă acasă, pe lângă injurături, blăstămuri și vorbe necuviincioase rar aud și vre o vorbă înțeleptă! Ce putem face, când în școlă și biserică pedepsim, muștrăm și dojenim pe copil pentru purtarea rea, pe când acasă capătă putere și îndemn delă părinți, ca să nu asculte de învățător, căci dăcă dănsii, voiți vedea eu ce drept are să batjocorescă copilul meu! și altele de acestea.

Credeti ore voi părinților, că ați făcut prin această fiilor vre-un bine? Să nu o credeți această, căci chiar din contră i-ați stricat așa de tare, încât nu este școlă, care să-i potă îndrepta. Voi nu sunteți părinți iubitori, ci inimici vrășmași ai lor, voi nu le voiți binele, ci fără voie le faceți rău. E învățatură probată pedagogică, că părintele nu trebuie să arate pe față iubirea față de fiul său.

Ce ajunge învățatură noastră din școlă prin care arătăm școlariilor, că înainte de culcare, după culcare, înainte de mâncare și după mâncare să dăcă rugăciunile de lipsă, decă ei nu ved pe părinții lor făcând asemenea. — Pentru aceea e datorința părinților să premérgă și în privința acesta cu exemplu, căci atunci fiilor lor vor face asemenea. „Vorbele mișcă, exemplele atrag”, dăcă proverbul latin.

Ce putem noi face, decă în școlă și biserică învățăm pe copii, că trebuie să asculte de părinți, să cinstescă pe deapropoale, decă părinții nu-i pedepsesc pentru neascultare sau altă obrăznicie, ci potă cel mult decă-i amenință cu aceea, că-l spun ei copii, ori învățătorului? Pentru căseni fiă-care părinte trebuie să fie însuși preot și dascăl și să pedepsească greșelile fără întârziere, căci decă li s'arie numai cu popa și cu dascălul, ei se feresc numai de aceea, ér de părinți n'au frică, pentru-că știu, că nu-i pedepsesc. Părinții trebuie prin urmare să porțe grijă de creșterea morală a casenilor săi, căci „Cine nu porță grijă de ai săi și mai ales de ai casei sale, acela și-a lăpădat credința și e mai rău, decă necredinciosul”. (Tim. 5, 8.)

Cugetați bine, părinților, la datorința mare și gingașă, ce o aveți față de creșterea fiilor voștri. Să știți, că frica lui Dumnezeu, în care trebuie să-i creșteți, este fundamentul întregii vieți. Voi, prin îndreptări exemple bune să-o puneți în inima lor, căci, decă acesta nu o veți face, atunci nu e școlă pe lume, care să-i mai potă îndrepta. Datorința voastră este, să faceți pe copii să cunoscă pe Dumnezeu, cunoscându-l să-l iubescă, iubindu-l să-i țină poruncile lui, să se témă de el, să se ferescă de rău și să facă bine; datorința voastră este, ca să-i învățați adevărurile credinței noastre, adese-ori trebuie să le spuneți, că noi pe pământ nu suntem decă călători, de unde peste puțin trebuie să mergem la vecinicie și, că două drumuri sunt cari duc acolo: unul mai larg, al plăcerilor neiertate, al vieții fără Dumnezeu, care duce la osenda vecinică, și altul mai îngust și spinos, adecă al blândetei, al faptelor bune, care duce la fericirea vecinică.

Datorința părinților e a face pe copii să iubescă binele și să urască răul, a fi îndurător și a ierta vătămările, a răbda scăderile altora, a se împotrivi înșelăciunilor, a iubi lucrul, ordinea și cruțarea. Acestea vi-le spune și s-ta Scriptură când dăcă: „Nu da putere fiului tău în tinerețe și fi cu băgare de seamă la cugetele lui. Plăcă-i grumațul în tinerețe și îndăieii còstele până ce e copil, ca nu cumva îmbătrânind să nu te asculte, ceea-ce îți va fi spre supărare. Învață-ți fiul și-l deprinde ca să nu fi de rușine cu el”. (Sirac 30, 11.)

Vieța ne arată, că părinții, cari n'au pedepsit la timp pe fiilor lor, aceia la bătrânețe au plâns. Arhiepiscopul Eli a lăsat la început nepedepsite greșelile fiilor săi, în urmă a cădă însuși în ele și astfel tinerii stricați au făcut de rușine pe bătrânul cărunt pentru ceea-ce Dumnezeu i-a pedepsit pe toți.

Părinții să lucre fără ostensă în munca grea a creșterii copiilor lor, căci această se ține de suflet să cugete adeseori, că fiilor lor sunt fiilor lui Dumnezeu, ér voi le sunteți creșcătorii și îngrijitorii și, delă voi îi va cere odată în seamă părintele creșcător.

Preotul Marga.

Recompensele și pedepsele în școlă poporală.

(Studiu pedagogic de I. DARIU.)

1. Valoarea și necesitatea pedepselor.

— Urmare. —

F. F. Busch: „Învățătorul, care are inima încălzită de iubire către școlari, va întrebuința pedepse corporale cât se potă mai rar. Cu toate acestea și el va ajunge în pozițiunea aceea, unde neglijierea pedepsei aduce cu sine conturbarea ordinii. Dér și atunci să va folosi numai de astfel de mijloce pedepsitoare, prin a căror întrebuințare sănătatea copiilor nu numai că nu se va vătămă întru nimic, dér nu va da nici părinților răutăcioși ansă, ca să ridice unele acușe asupra învățătorului, acușe, cari numai la părere ar fi întemeiate și, cari în realitate se baséză pe neadevăr.”

Newton: „Dumnezeu urmăzează cu noi, ca și noi cu copiii noștri: întâi dăcă, după aceea dă o lovitură blândă, pe urmă o isbitură simțită.”

K. Fulda: „În împrejurări cu totul egale copilul crescut fără nici o bătaie va deveni mai lăsat cătră sine și mai îndărătnic cătră alții, decă unul crescut cu bătaie.”

„Numai lipsa de cunoștință a naturii copilăresci potă produce convingerea, că bătaia ca mijloc educativ ar fi simplu de aruncat.”

Schwarz: A tracta un copil numai cu severitate esternă, însemneză a-i paralisa puterea și a-i omori viața.”

Demeter: „Nu este tor-déuna bine a vindeca o rană îndată; unele rane trebuiesc ținute deschise mai mult timp, până ce se pune balsamul vindecător al iubirii pe ele. Câte-odată trebuie să mai măresci rana tăind mai adânc. Însă o sgândărire îndelungată și durărosă în rană face inimă și îndemănării medicului puțină onoare.”

Pestalozzi: „Elevul să se îndemne a umbla pe calea binelui nu prin frica de pedepsă, ci prin bunăvoință, iubire și tractare umană.”

„Noi nu avem nici decum dreptul, în contra farmecului dorințelor sensuale, a crede și a aștepta toată mântuirea delă puterea vorbelor și impresiunilor gòle; fără bătaie, prin vorbe seci, nu putem cârmui voința copilului după voința noastră. Noi ne inchipuim a fi ridicat humanitatea noastră la o astfel de frăgețime, care în nici un cas se nu ne permite nici măcar a ne mai gândi la bătaie. Dér nu frăgețimea humanității noastre ne conduce, ci slăbiciunea ei. Iubirea noastră nu e plină de putere, nu este curată. Noi nu cunoșcem nici urmările puterii ce le are iubirea pedepsitoare, nici slăbiciunea cruțătoare a ori-cărei bătaie.”

Herbart: „Inzadar am căuta a esila pedepsele corporale, cari trebuie să obvină acolo, unde dojana sau muștrarea nu potă ajuta mai mult. Ele însă trebuie să se întrebuințeze așa de rar, că mai mult să se témă din depărtare de ele, decă să se întempele în adevăr. Nu-i strică băiatului, decă își aduce aminte a fi căpătat odată ca copil bătaie. Nu-i strică nici aceea, decă pune posibilitatea de a căpăta încă și acum bătaie cu bățul în același rang cu posibilitatea, că el însuși nu se potă subtrage nici odată delă asemenea tractare.”

A. Tzschirner: „Cine este un prietîn devotat al tinereții, trebuie să fie și un prietîn al nuelii și în același timp să recunoscă, că fără ea nu potă ave loc nici o educațiune rațională.”

Sailer: „Fără bătaie ori-ce cultură este cu neputință.”

Tiersch¹⁾: „Pedagogia, cari nu voiesc să știe nimic despre pedepse și în deosebit despre cele corporale, nu merită nici o ascultare. Bătaie și pedepse sunt noțiuni de aproape înrudite, așa, că ori-ce bătaie este tot-deodată și pedepsă, dér nu ori-ce pedepsă este și bătaie. Răsplătirea și satisfacerea dreptății zace în amândouă, totuși cu deosebire, că la pedepsă corporală ne gândim tot-deodată și la intențiunile părinților, celelalte pedepse însă se pot cugeta și esecuta și fără acest scrupul, ca să prevaleze dreptul curat judiciar.”

I. Popescu²⁾: Ca pedepse mai simțite sunt de a se considera: lipsirea elevului de libertatea îndatinată și bătaia, care se numesce și pedepsire corporală... Unii educatori, voinde a încungiura mai ales pedepsă corporală a elevului pentru neascultare sau alte necuviințe, îl amenință cu alte lucruri formidabile, cari potă nici nu sunt de esecutat, că asemenea intimidări, în loc de a-l îndrepta pe elev, îl aduc numai în rățăciră, cari pot să aibă cele mai funeste urmări pentru viață. Alți educatori érași întrelasă de a aplica la timpul său asemenea pedepse... Să fie bine constatat, că nuelușă aplicată elevului după mică abateră încă delă început este și pentru el o binefacere, pentru-că de frica aceleia se păzesce în urmă da a cădă în mai mari aberațiuni, pentru cari ar trebui firesce să sufere și mai aspre pedepse și potă fără folos.”

Diesterweg³⁾: „În timpul din urmă al desvoltării culturii noastre pedepsă corporală tare s'a discreditat. Părinți, medici și adunări legiuitoare se grăbesc pe întrecute spre a o cassa din lume. De aceea în timpul acesta prea filantropic, sfătuim pe învățător, ca pe cât e posibil, să se desberde de pedepse corporale, decă cu celelalte mijloce disciplinare mai blânde nu a putut îndrepta și cura pe cel-ce a greșit. Cum-că prin cassarea pedepsei corporale unele suflete, care ar fi de mântuit, se vor perde, se pricepe de sine, ér că disciplina generală a tinerimei prin delaturarea cu totul a pedepsei corporale să va îneca, după a noastră socotelă nu sufere nici o indoială. Ei, dér așa vré timpul de ați peste tot, și curentul periculos, în care s'ar espune învățătorul întrebuințând și pedepse corporale, este cu mult mai puternic, decă să-l sfătuim pe învățător a i să opune cu forța.”

Dr. G. Ad. Lindner⁴⁾: „Întrebarea cu admisibilitatea pedepselor în școlă formeză în ziua de azi o cestiune de controversă ventilată de mai mulți, contra căreia administrațiunii școlare și învățătorii rămân pe loc protestând... Depărtarea absolută a pedepselor corporale din școlă e o întrebare, la a cărei rezolvire pedagogia și cu umanitatea conglašuesc și această rezolvire este numai o cestiune de timp... Pedepsele corporale rămân necondiționat oprite din școlă, pentru-că ele omorâ simțul de onoare și conturbă raporturile morale dintre învățător și școlari.”

Hermann Mehliss⁵⁾: „Cum-că nuelua și bățul sunt neapărat de lipsă, despre această este cu atât mai puțin a se discuta, cu cât este a se discuta despre aceea, că ele trebuiesc întrebuințate cu cruțare sau nu... Dér și răul e tot așa de sigur, decă s'ar cassa oficial bățul, această „ultima ratio praeceptorum”, atunci s'ar arunca bătaie afară cu copil cu tot.”

1) „Christl. Familienleben.”

2) „Pedagogia”, ed. II. (corect a III) pag. 307—309.

3) „Wegweiser zur Bildung für Deutsche Lehrer”, ed. V., III. tom. pag. 574.

4) „Encyclopädisches Handbuch der Erziehungskunde”, pag. 448.

5) „Volksschulkunde”, II. Teil, pag. 23.

*Dr. C. Kehr*⁶⁾: „Dacă s'au întreprins toate mijloacele disciplinare și cu toate acestea voința renitentă a școlarului se opune legii cu cerbicositate, atunci are loc *pedepsa corporală*. Aceasta se întâmplă cu un bețigaș môle și mlădios și în marginile prescrise ale legii... În cazul, că unui copil i-ar fi de lipsă o pedeapsă corporală, la fetețe în nici o împrejurare nu poate avea loc... Numai acei învățători vor întrebuința corect nuéua, cari iubesc din inimă pe copii. Unde lipsesce iubirea, nuéua trebuie arsă“.

Am chemat anume la o consultare prealabilă pe acești renumiți bărbați de școlă, fără deosebire de păreri, de naționalitate și de timp. Ați vădit cu câtă hotărâre, cu câtă francheță și bunăvoință și cu câtă iubire și conștiință de lucru s'au exprimat părerile fie-care dintre ei. Am făcut-o acesta ca să nu-mi impun cum-va părerile mele și să nu apar autoritar în cestiunea acesta atât de importantă și de adânc tăietore în educațiunea tinerimei acasă și în școlă. Mie-mi mai rămâne acum numai de a trage concluziunile de lipsă din părerile lor. Din acestea rezultă:

a) Toți pedagogii sunt de acord a da copiilor renitenți și cu felurite defecte morale ore-cari pedepse, precum și Dumnezeu o voiesce și o demandă acesta.

b) Indată-ce vine lucrul la pedepsele corporale de ori-ce fel ar fi ele, ei se despart în două tabere: unii adevărat le admit cu hotărâre, der pe lângă multe precauțiuni din partea celui ce le aplică considerându-le ca *ultima ratio* în îndreptarea copilului cu defecte morale. Alții însă le resping cu totul din școlă și luptă din răspuneri pentru cassarea lor cu deservire, din motiv că sunt greu de aplicat, așa că mai curând putem să stricăm prin întrebuințarea lor, decât am putea direge folosindu-le și în urmă, că ele nu mai sunt demne de genul uman în timpul acesta poreclit al luminilor.

c) Este drept și aceea, că numărul celor ce le admit în școlă este cu mult mai mare decât al celor ce nu le admit. Numărul celor din urmă dispăre față de cel dintâiu.

d) Cei cari s'au pronunțat contra, cum sunt: *Quintilian*, *Montaigne*, *Rousseau*, *Schleiermacher*, *Dr. Lindner*, ș. a., când s'au dat părerea, s'au cutegat mai mult la bătăile barbare din trecut, ce se aplicau sub felurite forme, cari de cari mai înfricoșate și mai condamnabile.⁷⁾

Pe de altă parte acești bărbați s'au ocupat mai mult cu teoria educațiunii și prea puțin, séu de loc, cu practica ei, mai ales în clasele mai de jos. Și nouă ne sună bine la urechiă fraza: La o parte cu pedepsele corporale, nu mai sunt demne de genul uman! Că doră și noi avem simț de umanitate în noi, și bucuros le-am abandonat cu totul în ori-ce moment, decât nu s'ar simți niciodată și imperios trebuința lor. Genul uman, cel atât de laudat, oricum și ori-ce s'ar dice, nu este atât de dezvoltat, de înaintat și de avântat,

⁶⁾ „*Praxis der Volksschule*“, pag. 77 și 78.

⁷⁾ În an. 1540 apărură o scriere: „*Sépte duchuri necurate*, pe care le stăpânesc dascălii dela sate“: În acesta se scria între altele, „I se declină bietului copil înainte sentința: *Nominativ*: pune-te la fălgă! *Genetiv*: Lungesce-te! *Dativ*: Pe bancă! *Acusativ*: Nu mă ține mult! *Vocativ*: Mă dore tare! *Ablativ*: Pe mine nu mă dore de loc! — Adese-ori strigătele și sbieretele bieților copii se aud dela a patra și a cincina casă“.

Cei din Berna, după o ordinațiune școlară a lor din an. 1616 aplicau pedepse cu nuéua nu numai celor din clasele inferioare, ci și studenților dela filosofie; numai teologii erau scutiți de acestea. (Vezi *H. Mehlss* „*Volksschulkunde*“ partea II pag. 21.)

tat, încât să nu mai fie lipsă de pedepse corporale în nici un cas. Ba, după cum a dis *Kant*: „*In filosofia morală n'am mers mai departe decât cei vechi*“. Er *Renan* a dis așa: „*Morală nu propășește*“. Noi dicem: „*Lupul își lăpădă părul, der năravul nu*“, și proverbul e făcut pentru omeni și nu pentru lupi, deși recunosc, că mulți omeni lupi sunt.

Din motivele acestea toți pedagogii, cari s'au ocupat în mod serios și cu practica educațiunii, au recunoscut în unanimitate, că fără pedepsa corporală nu putem fi în școlă. Copilul e dat de acasă cu bătaia; îndată-ce ar sci séu ar vedea el, că școlă n'are dreptul să-l pedepsească cu nici un fel de pedepsă trupescă, în ori-ce moment și-ar restălmăci tot pe dos ori-ce precepte, fie cât de bune și de salutare pentru el, ér sufletul séu ar cădea în peire, de unde nu mai este reîntorcere. Dacă bărbați de școlă, corpuri legiuitoare, umanitatea peste tot se grăbesc a esila pedepsele corporale din școlă pe insula „*Dracului*“, cu atât mai curând le vor rechiama din esil, ca și pe armele de oțel, spre a restabili pacea aducând mântuire și fericire celor răta-ciți și aprupe perduți.

Der pare-mi mie, că și cei-ce nu le admit de loc, nu sunt deplin convinși, că fac bine séu réu, când se pronunță contra lor. Mi vine a crede, că ei au dat în degete, pe nimerite: „Să le admit?“ „Să nu le admit?“ S'a esit: „Să nu le admit“. Chiar la renumitul *Comenius* a esit: „Să nu le admit“, der în urmă el e foarte sincer și ne șoptesce la ureche vechiul proverb: „*Un frigian se îndreptază numai cu bătăi*“. Și eu nu cred să existe vre-o școlă populară, care să fie așa de fericită, ca să nu numere câte-căți-va frigieni de aceea pe fie-care an, pe cari trebuie să-i frigi cu nuelușa spre a-i îndrepta.

Până-ce nu se va îndrepta radical educațiunea în familie, nuéua nu poate lipsi din școlă.

Educațiunea genului uman e prea crudă (necoptă) și cultura lui prea tinără. Vécuri și vécuri se vor mai strecora pe dinaintea lui, până ce va ajunge la cocere, debarasându-se de toate greutățile ce-i stau în cale. Până când soldatul pórtă arma de oțel în mână pentru apărarea a lor séi și îndreptarea celor réi, până atunci dascălul nu poate pune nuelușa jos, căci și el e soldat pentru apărarea celor micuți și nu poate merge nici el cu mâna golă la bătaie.

Incheiú capitolul acesta cu energeticile cuvinte ale D-rului *Barth*: „*Toiagul disciplinei copilului acasă și în școlă este toiagul lui Aron. Dacă îl arunci dela tine, se prefăce în șarpe și te mușcă. Dacă se păstrează însă întru sfințenie înaintea feți lui Dumnezeu, atunci dá flori și fructe*“.

ECONOMIA.

Cultura lucernei.*)

Originea și clima priinciosă lucernei. Lucerna a fost adusă în continentul nostru din Asia, unde și astăzi crește în stare sélbatică, și se cultivă cu deosebire în Franca meridională, în Italia de Nord, în Ungaria (și Transilvania) și în părțile Rinului din Germania. Lucernei îi priesce locurile situate în fața sórelui, adevărat cu esoposiția sudică, de aceea reușește mai bine acolo, unde reușește porumbul (cucuruzul) și vița de vie. Având rădăcini foarte lungi, rabdă la secetă mai bine ca ori-care altă plantă iurageră (potrivită cailor).

* Din nr. 16 al bibliotecii Domeniului Cornei, apărut de curând și scris de d-l *Corn. Roman*.

Clima umedă nu îi priesce, de aceea în anii cu prea multe ploii nu dá rezultate bune, ér în locurile cu climă umedă nici nu se póte cultiva. Prin urmare la munte, unde plouă des și pământul este rece, nu e de recomandat cultura lucernei, deși alt-cum în Engadin, în Elvetia, se cultivă până la înălțimi de 1200 și chiar 1500 metri. Póte că pe laturile sudice ale munților noștri încă s'ar puté cultiva lucerna la înălțimi mai mari, decât s'ar încerca, căci frigul iernei nu îi strică, decât are căldură vara.

Pământul priincios lucernei. Lucerna cere înainte de toate pământ bun, ușor, adânc și bine lucrat, pentru ca rădăcinile ei lungi să póta străbate în adâncime și să găsescă materiile trebuincioase solul. Adevărat stratul arabil, póte fi ori și cum, numai subsolul să fie potrivit. Adevărat să aibă calitățile de mai sus. Cu deosebire ea prosperă pe locurile, care conțin mult var, adevărat locurile argilo-văróse séu argilo-nisipóse-văróse. În terenuri cu subsol extrem de argilos (lutos) séu pietros nu-i priesce.

Rădăcinile lucernei. Lucerna se nutrește cu deosebire din subsol, având rădăcini foarte lungi. Lungimea rădăcinilor este în medie de 126 centimetri, decât pământul este priincios. S'au găsit însă rădăcini de 4—8 metri și chiar și mai lungi. În pământuri mai puțin adânci, însă roditoare, lucerna reușește, deși nu póte face rădăcini atât de lungi, însă regula este, că cu cât rădăcinile pot pëtrunde mai mult în adâncime, cu atât mai bine reușește.

Ingrășămintele priincioase lucernei. Când séménăm lucerna pe locuri sêrace, este trebuință înăiu de a ingrașa pământul, căci altfel această cultură nu rodesece. Cel mai bun ingrașământ este băligarul de grajd, nu trebuie însă să fie pus în anul în care se séménă lucerna, pentru-că ar umplea locul de burueni. După gunoie cu băligar de grajd se séménă plante prășitoare (adevărat cari se sapă), se ară după aceea tómnă cât se póte de adânc și în primăvara următoare se séménă lucerna. Odată această plantă séménată, se pot întrebuința cu folos următoarele ingrașăminte, cari se pun ierna și primăvara de timpuriu: urină (must de băligar), compost, cenușă, făină de ipsos, molos, (insă fără pietre și bucăți de cărămidă), marnă și alte materii calcaróse (văróse), care sunt foarte priincioase lucernei. Asemenea se pot întrebuința și ingrașămintele chimice din comerț.

Producțiunea lucernei. Lucerna crește la înălțime de 80—120 centimetri. Lugerii ei sunt bogat înzestrați cu frunze, care sunt partea ei cea mai prețiosă ca furagiú (hrană de cai). Ea crește primăvara foarte de timpuriu, se póte cosi încă dela începutul lui Mai și une-ori și mai de vreme. În decursul unei veri, după loc și împrejurări, se cosește de 3 până la 5 ori. Chiar și în anii cei mai secetoși dá două recolte sigure. Ea se folosește și ca nutremént verde și ca fân. Producțiunea unei cosituri este în medie 10.000—12.900 kgr. hrană verde, séu 2000—3000 fân la hectar.

Recolta cea dintâiu este de regulă mai bogată, cele următoare sunt ceva inferioare, der abundența lor depinde mult și de timp. Maximul de producțiune îl dá lucerna în anii al treilea și al patrulea după séménat. După aceea scade din an în an, căci tufele de lucernă se răresc și se amestecă cu alte erburii, astfel, că

după un timp ore-care piere cu totul și trebuie să arăm locul.

Următoarele cifre ne arată diferitele cantități de nutreț verde séu de fân, ce se pot obține la hectar dela această plantă:

	Nutreț verde.	Fân.
O recoltă foarte bună	40.000 kgr.	10.000 kgr.
O recoltă bună	30.000 "	8.000 "
O recoltă potrivită	20.000 "	5.000 "
O recoltă slabă	12.000 "	3.000 "

Recoltarea lucernei. Lucerna trebuie cosită când abia începe să înflorască. Mai târziu lugerii îmbătrânind devin lemnosii și vitele nu îi mai mănâncă căci nu îi mai pot digera bine. Vitele mănâncă mai cu gust lucerna când este în stare verde, când este uscată ea dá un fân destul de bun; însă uscatul trebuie să se facă în cele mai bune condițiuni, pentru a se evita scuturarea foilor, cari se usucă înaintea trunchiului. În stare verde lucerna este foarte hrănitore și cu deosebire priinciosă vacilor cu lapte. Este bine să se dea amestecat cu pae séu porumb verde, cu deosebire când este prea tinără pentru a nu priesce umflarea (meteorizarea) vitelor. Fânul de lucernă se dá cu preferință cailor și oilor. Uscatul fânului se póte face bine în modul următor: După cosit se lasă 2—3 zile în plog (brazdă). A treia și pológele se întorc cu grijă, după putăntă numai diminéța pe rouă și spre sérá, fără de a-le risipi. După 2 zile se ridică pe capre construite din 3 lemne împreunate la vârș séu într'un lemn implantat în pământ și provédut cu mai multe brațe de toate laturile.

Pe capre lucerna se lasă până când este cu deservire uscată.

POVEȚE.

Cum se pregătesce cașul de Stîria din lapte acru? După-ce s'a luat smântâna de pe laptele acru, acesta se pune în o căldare asupra focului, ce arde încet, până ce se întăresce cașul — numit brânză de vacă. — Indată-ce începe zêrul a ferbe se ia căldarea dela foc și se tórnă tot ce e în ea în un săculeț de pânză. Acum se tescuesce zêrul bine din săculeț. După ce s'a stors bine în tesc, se ia și se acată într'un cuer la aer unde se ține 12 ore ca să se scurgă și mai bine zêrul. Brânza de vacă acum se scóte din săculeț și într'un vas curat se sfarmă cu mâna pe cât se póte de mărunt și se frământă. Acesta se pune acuma în o casă caldă bine, unde se stee 4—5 zile fără de a se mai mișca. După acest timp, brânza care acum e môle și lipiciosă ca untul, éráși se frământă bine sárându-se și punând — cui îi place — și puțină săcărea — chimin —. Acum se ia un ciubăr provédut la fund cu mai multe găurele mici, acesta se acopere cu o pânză și se aședă în el, peste pânză brânza îndesându-se bine; se acopere cu o altă pânză, peste acesta vine o coperiș de scândură și pe acesta petrii grele, ca să se apese. Aceste ciubere cu cașiu se aședă în loc răcoros în vre-o cămară, unde se stee 5—6 zile. După aceea o restórnă din ciubăr așa ca să vină pe coperișul de scândură, cu care se aședă în loc răcoros, der unde umblă aerul. În 4—5 săptămâni e dospit cașul și se vinde la comerțianți, ori se folosește la casă. Câți cași de aceștia nu se pot face la o casă, unde sunt numai 2—3 vaci cu lapte?

MULTE ȘI DE TÔTE.

Ce este în om.

Filosofii spun, că în om este puțin bine și mult rău. Chimistii însă, decă vreiți să credeți, spun că în corpul omului sunt aceleași elemente ca și în oul de găină.

Un învățat nemț, după mai multe experiențe și cercetări a găsit, că elementele ce constituiesc un om în greutate mijlocie de 68 klg., se găsesc în aceeași cantitate în albușurile și gălbenușurile a 1200 ouă de găini. Decă s'ar evapora acest ou s'ar obține 98 m. c. de gaz și destul hidrogen pentru a umfla un balon cu o putere de suire de 70 klg.

În starea normală corpul omenesc conține atâta fier cât ar trebui pentru fabricarea a 7 cuițe gróse, atâta grăsime câtă ajunge pentru facerea a 6 klg. 1/2 de luminări, atât carbon cât trebuiesc pentru facerea a 65 creioane mari, și atât fosfor cât intră în capetele a 820.000 chibrituri.

Se înțelege, că pentru estragerea acestor elemente din om trebuiesc să se facă atâtea lucrări, une-ori așa de grele încât nu s'ar pute nici-odată să ne tratăm semenii ca pe niște simple mine de fier sau grafit.

Pe lângă acestea omul mijlociu mai conține 20 lingurițe de sare, 50 bucățele de zahăr și 42 litri de apă. Ori cât de exact s'ar cântări aceste corpuri rezultate din analiza corpului uman și, ori cât de urecate ar fi prețurile acestor substanțe, am pute spune din punctul de vedere folositor, că nu prea prețuesce lucru mare omul.

Soldatul și copilul.

În ziua intrării trupelor aliate în Tien-tsin, nevasta unui misionar englez asista la defilare cu un copil al său, pe care-l ținea în brațe.

Un ofițer japonez se apropie de dânsa și-i dăse în mod forțe curtenitor:

— Scusați, domnă, împrumutați-mi, vă rog, pentru puțin timp copilul dv.

Mama îmărmurită, nu știu ce să facă, dă copilul, atras de gălonele strălucitoare, se aruncă de gâtul ofițerului.

După două ore copilul fu reconduc la mama lui. El fusese plimbat prin toate regimentele.

— Sunt șese săptămâni de când nu s'arutaserăm nici un copil — dăse ofițerul — și fie-care din noi are câte unul acasă. Mulțumesc, domnă!

Cultul față de morți în China.

Chinesii au un mare cult față de morții, ceea ce consitue o trăsătură simpatică a străvechii lor culturi. Întreg imperiul este un vast cimitir cu mormintele străbunilor, pe care le apără și scutesc cu multă pietate. În căutarea după cauzele actualei revoluții chineze, este forțe remarcabilă și împrerurarea, că Chinesii au considerat și consideră de-o mare vătămăre a cultului lor pentru morții faptul, că cu ocazia construirii căilor ferate de către Europeanii, număróse morminte chineze au fost devastate și nimicite, fără a ie mai vedea urma. Despre modul cum onorează Chinesii pe morții lor, scriitorul olandes Henri Borel scrie următoarele:

Chinesii de religiunea lui Budha cred, că după mórte, sufletul omului se împarte în 7 părți, dintre care două se scobóră în iad, ér celelalte 5 rétăcesc prin vėzduh. Membrii familiei trebuie dăr, ca prin jertfe pioase să mântuiescă din infern cele două părți de suflet, ca tóte șepte părțile să se mescă și să-și afle vecinicul repaus în paradisul lui Budha.

La pórtă casei familiei chineze m'a primit cel mai bun amic al mortului, un mandarin militar. Nimic nu mai arăta rangul său înalt: purta vestminte dure și sárăcióse în semn de doliu. M'a condus într'o cameră vastă frumos împodobită. În cameră era întius mortul și, după credința chineză, o parte a sufletului rămase în casă plutind prin aer. Jelitorii așternură o masă în camera acósta încercată cu tot felul de

măncări gustóse, ca sufletul să se sature bine din mirosul lor.

Când am pășit în cameră, m'a surprins forțe mult faptul, că ea era plină de omeni îmbrăcați în vestminte de diferite colorii, cari își luau vederea, apoi, de soldați lăncieri, herolzi, arcași, purtători de eventalii etc. Mai târziu când am privit și mai bine în jurul meu, surprinderea imi fú și mai mare — mulțimea din cameră nu consta, decăt din păpuși îmbrăcate, ce atėrnau de pãreți. Conducătorul mi-a esplicat, că păpușile acestea representă pe însoțitori decedatului.

În fruntea mulțimei se afla pe un pod o păpușă mai voluminóșă, decăt celelalte: asta infăția pe mandarinul decedat, plecând spre cer. De cealaltă parte a podului, care închipuia cerni, atėrnau figurile sufletelor, cari locuiesc în regiunile fericite. Între ele se află și Tiong-So, măcelarul, care întruga lui viață a omorít animalele, până când în fine i-a părut rău de pécate și s'a decís, că nu va mai vėrsa sânge, și nu va mai mânca carne. Cuțitul și l'a ascóans în nisip, dăr se teama, că are să-l afle cineva și-l va folosi spre vėrsare de sânge; l'a scos așa-dăr din locul ascóans și a fugit cu el între mănți, unde l'a ascóans sub stânci. Dăr și acum se teama, că-l află cineva. Nu mai avé liniște pentru acósta și dăile lui erau o tortură vecinică, până când o oca-siă i-a aflát loc oușitului — l'a ascóans adecă în inima lui. Prin fapta acósta și-a rėscómpėrat tóte pécatele și a ajuns în rai.

Ritusalul l'au început preoții prin rugăciuni. După acósta tóte scómpeturile din cameră, împreună cu păpușile, le-au așe-dát într'un pat pregătít din hárta și mătase, și i-au dat foc. După credința lor, sufletul mortului s'a înălțat de-odată cu flacările spre cer, în patria sufletelor fericite împreună cu strălucita lui suită.

Calendarul săptămănei.

SEPTENVRE, are 30 dăle. RAPCIUNE.

Table with 3 columns: Dăile, Călend. Int. v., Călend. Greg. Rows include Dum. 17 S. m. Sofia, Lun. 18 C. p. r. Eunemiu, etc.

Tėrgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 25 Sept. n. de 33,143 capete, la 26 Sept. au întrat 80 capete și au eșít 497 capete rămănend la 27 Sept. n. un număr de 37,726 capete.

Se notéză marfa unгурescă: veche grea dela 00—00 fil. tinėră grea dela 97—98 fil., de mijloc dela 97—98 fil., ușóră dela 93—99 fil. — Sėrbescă: grea 96—97 fil., de mijloc 95—96 fil., ușóră 94—95 fil. kilogram.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 2 Septembrie 1900.

Table with 4 columns: Măsură sau greutatea, Calitatea, Valuta în Kor. și fil. Rows include 1 H. L. Grăul cel mai frumos, Grăul mijlociu, etc.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Septemb. 1900.

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Renta ung. de aur 4%, Renta de coróne ung. 4%, Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%, etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 29 Septembrie 1900.

Table with 2 columns: Item, Price. Rows include Bancnota rom. Cump. 19.08 Vėnd. 19.10, Argint român. Cump. 18.80 Vėnd. 18.90, etc.

Cursul losurilor private

din 27 Sept. 1900.

Table with 3 columns: Item, cump., vėnde. Rows include Basilica, Credit, Clary 40 H. m., Navig. pe Dunăre, etc.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 27 Sept. 1900.

Table with 3 columns: Sėmințe, Quali-tatea per Hect., Prețul per 100 chilogram. Rows include Grău Bănățenesc, Grău dela Tisa, etc.

Table with 3 columns: Sėmințe vechi ori nouă, Soiul, Quali-tatea per Hect., Prețul per 100 chilogram. Rows include Sėcara, Orz, Ovės, Cucuruz, etc.

Table with 3 columns: Produse div., Soiul, Cursul. Rows include Săm. de trifoiu, Ulei de rapia, Unsóre de porc, etc.

Bursa de Bucuresci

din 27 Sept. n. 1900.

Table with 4 columns: Valori, Do. bėndă, Scad. cup., Cu ban/gata. Rows include Renta amortisabilă, Impr. 1892, etc.

Scompturi:

Table with 4 columns: Banca, Scomptura, Valoarea, Scomptura. Rows include Banca nat. a Rom., Avansuri pe efecte, etc.

Arverési hirdetmény.

Alóhírott tómeggondnok ezennel közhírré teszem, hogy a brassói kir. Tórvényszék, mint esődbíróság által 7633—900. esőd szám alatt kinevezett ideiglenes esődválalaztmány határozata alapján Rószler Ferencz, fogarasi vagyón bakott bór-és vegyes-áru kereskedő esődtómeget képező és 3633 korona 28 fil. becsértéket képviselő árucikkék és bolti felszerelések folyó évi október hó 8-án és következő napjain délelőtt 9 órától 12-ig és délután 2 órától 5 óráig Fogarason, a fótėren, nevezett üzlet helyiségében tartandó árverésen elfognak adatni.

Az üzleti árucikkék csakis a csődeletárban felvett tétélek, vagy egyes darabonként bocsáttatnak árverés alá.

Arverezni szándékozok oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingcságok az 1881 évi LX. t. c. 107 és 108 §§ ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígėrónek becsáron alól is elfognak adatni.

Vevő köteles a megvett ingcságot azonnal átvenni és elvinni.

Az árucikk minősége és mennyisége tekintetében a választmány szavatosságot nem vállal.

Az árverés a választmány határozata folytán jogerőre emelkedik.

Fogarason, 1900 évi Szeptember hó 19-én.

Dr. Serbán Miklos, tómeggondnok.

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu. Redactor responsabil: Gregoriu Mar.

Abonamentó la „Gazeta Transilvanie” se po... orí și când pe ti... mai indelungat seu lunare.

Nr. 9246—1900.

Publicare de ofert!

Representanța orașenească a luat hotărîrea a nu mai susține ca mără obiectul ce-i aparține ca proprietate și se află în suburbiul Scheiș sub Nr. casei 679 (Podu Crețului Nr. casei 108), ci a-l da pe mai mulți ani — decât se va pute — în arendă spre înființarea altei întreprinderi industriale.

Amatorii de acest obiect sunt deci poftiți a prezenta ofertele lor la subscrisul Magistrat până Marți la 23 Octombrie a. c.

Brașov, în 11 Sept. 1900.

6014,3—3

Magistratul orașenesc.

A N U N Ţ I !

Subsemnatul am onore a aduce la cunoștință Onor. public, că eu l Octombrie a. c. **mi-am strămutat prăvălia** (bolta) de pescărie care am avut-o în Strada Hirscher visavi de Cocosul alb în firgul Straelor visavi de farmacia D-lui Roth seu visavi de Casina Română.

cu stima

Vasile N. Bidu.**Un PIAN ieftin de vândare.**

Informațiuni la Admiunstrațiunea Gazetei.

Prima cernătarie română.

Subsemnatul are onore a aduce la cunoștință onor. public, că dela 1 Octombrie st. n. **voi deschide** sub firma

Leonhardt & Căpățină

o prăvălie de carne și cernătarie în Strada Hirscher sub podul Bătușilor,

unde se va afla în tot timpul și poate servi onor. public și clientelei sale cu tot-feliul de carne și cernătarii proaspete de prima calitate, precum: Salam, unsore topită de porc, slănină părlită, afumată și neafumată, șuncuțe mici și mari, șuncă fiertă, cernați cu hrean, limbă afumată, precum și tot-felul de cernați reci și pentru fript, foarte bine pregătiți.

Cu prețurile cele mai moderate.

Comandele voi executa prompt și expedez pachete cu posta ori și unde.

Prețuri curente la cerere trimit gratis.

Sper că onor. public Brașovean și strein, ca prim începător român, mi-va da sprijinul cuvenit,

cu totă stima

Dumitru N. Căpățină,
măcelar și fabricant de cernătarie.

1100.1—5

Prima cernătarie română în Brașov.**BERE PILSNER URQUELL**

Subscrișă reprezentanța a berăriei, are onore a face cunoscut, că eu începere dela 1 Octombrie am însărcinat cu conducerea

**Halei de Bere de Pilsen în
Restaurația Fleischer,**

pe Domnul Peter Renovich, recunoscut de mai înainte ca Restaurator cu bucătărie bună și ieftină, care va pune în vânzare

Berea „Pilsner Urquell“

de mare renume, îngrijită după regulament; afară de acesta și **Vinuri de Ardeal** veritabile, nefalsificate.

Cu totă stima

Reprezentanța generală**a
Berăriei cetățenesci în Pilsen,**
fondată 1842.

Referindu-mă la anunțul de sus, im iau voia a aduce la cunoștința onor. public, că sunt în stare, ca conducător al Halei de bere Pilsner din loc, cu concursul soției mele recunoscută ca bună bucătăresă, a oferi on. oșpeți afară de **bera Pilsner**, îngrijită după regulament, **Vinuri de Ardeal** veritabile, nefalsificate, și **mâncări escelente**, preparate cu cea mai mare atențiune și curățenie.

Serviciul prompt, prețuri ieftine, ca în modul acesta on. oșpeți se fie satisfăcuți, și recompensați pentru prețul ceva mai mare al beuturilor escelente.

Dejun-zone cu 16 bani, diferite bucate la cină 60 bani.

Ruga-du-mă de o cercetare numerosă, sunt cu totă stima

Peter Renovich.

par.

**Cele mai bune
Pianuri și Pianinuri**

din cel mai bun material, solid lucrate și cu gust adiustate, c'un ton admirabil, durabile în acordare, având un al treilea pedal (registru de harpă specialitate) prin care se pot dobândi efecte dulci-delicate ale tonului, (de es. echoul),

liferază fabricanții de pianuri c. și reg. ai curții

Frații Stingl,

proprietarii celor mai mari fabrici de Pianuri în monarhia austro-ung., posesori de 33 de distincțiuni, două ordine etc.

Pentru fie-care instrument cumpărat dela această fabrică se dă o **garanție de dece ani**. Esemplare alese se găesc și pot fi încercate la Domnul

IULIU JASCHIK, director de musică,**Strada Orfanilor nr. 6, etagiul I.**

Nici un amator de piano și pianist se nu întârzie să vadă și să încerce aceste instrumente.

Subscrisul am onore a aduce la cunoștința On. public, că, în 16 Septembrie a. c. **am deschis**

Restaurația din localitățile Redutei.

Se află de vânzare **Bere escelentă de Steinbruch** așa numită **Hofbier** precum și **Vinuri de Ardeal** foarte bune.

Atrag atențiunea asupra bucătăriei mele eschisită, cu prețuri moderate.

Pentru Dineuri, Supeuri, mese de nuntă iau îngrijirea asupra-mi cu prețuri ieftine.

In cafeneua „Redoute“

cea mai bună și ieftină **cafea**, precum și diferite **beuturi.**

Biliare bune. **Gazete** indigen și străine

Cu 1-a Octombrie primesc a bonamente pentru cost.

Cu totă stima

Friedrich Schmidt.

1913—3

Femeile din Viena au a frumseța lor

în prima linie întrebuințării celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosește de acest mijloc, **capătă o coloră sănătoasă a feței, tenit frumos fără încreșturi** până la bătrânețe, depărtăză pistrui, pete de ficat, bubat, coși, roșetă și toate necurătenile pielii, despre ce se garantează, seu se dă bani îndărăt.

S'a aplicat acesta pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani, ce se poate dovedi cu atestate și epistole de recunoștință. Cea mai bună dovadă de bunătate și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute și mii de mijloce pentru frumsețe seu inventat și erăși au dispărut. Prețul unui borcanel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucată 50 cr.

Laptele Pompadour dă pielii o albăta ca laptele, care rămâne și după ce se spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu confiență la **WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14.** — În Budapesta la **IOSIF TÖRÖK Königsgasse Nr. 12,** în Brașov la **VICTOR ROTH Farmacia „la urs“ lângă teatru, la TEUTSCH & TARTLER.** — Pachetele sunt plombate. 8—9,889.

Subscrisul recomandă onor. P. T. public

ATELIERUL seu de CROITORIE

bine asortat, cu stofe diferite fine și calitate bună, pentru haine bărbătesci.

Asigur pe onor. public a-l servi după cele mai nouă recepințe ale modei, solid, la timp și cu prețuri moderate.

Comandele a se adresa la

George Bucăcroitor bărbătesc
Brașov (Strada Orfanilor Nr. 5.)